

No jaunā mācību gada – jauns pedagogu mērķdotāciju aprēķina modelis

Kvalitatīvu izglītības procesu sekmē arī mūsdienīga mācību vide.

Jūlija sākumā plašsaziņas līdzekļos bija lasāma informācija, ka no jaunā mācību gada sākuma pedagoga zemākā mēneša darba algas likme palielināsies par 8,4% – no 830 eiro līdz 900 eiro. To paredz 5. jūlijā valdībā atbalstītie grozījumi pedagogu darba samaksas noteikumos.

Līdz ar to tiek palielinātas arī zemākās mēnešalgas likmes profesionālās vidējās izglītības iestāžu direktoriem, koledžu direktoriem un vietniekiem, vispārējās izglītības un interešu izglītības iestāžu vadītājiem, ar dizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas īstenojošas koledžas struktūrvienības vadītājiem izglītības iestādē, kā arī izglītības metodiķiem.

Tāpat atbalstīts, ka no 1. septembra pirmsskolas izglītības pedagogu zemākās darba algas likmes paaugstinājums ir 11,2% apmērā – no 872 eiro līdz 970 eiro.

Vienlaikus noteikts, ka mērķdotācijas apmērs vienam bērnam pirmsskolas izglītības programmās būs 82 eiro, kas aprēķināts, balstoties uz iepriekš pieņemto pirmsskolas pedagoga zemāko mēneša darba algas likmi – 970 eiro, un mērķdotācijas aprēķina modeli «Skolēns pašvaldībā».

Lai nodrošinātu pirmsskolas skolotāju zemākās algas likmes pieaugumu no 1. septembra četriem mēnešiem 2022. gadā, papildus nepieciešami 1,6 miljoni eiro, bet 2023. gadā un turpmāk ik gadu būs nepieciešami vairāk nekā 5 miljoni eiro.

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) norādījusi, ka zemākās darba algas likmes celšana vien nenodrošina visiem pedagogiem jūtamu darba samaksas pieaugumu, jo liela daļa pedagogu strādā ar mazu darba slodzi, raksta portāls LSM.lv.

Lai panāktu būtisku pedagogu darba samaksas pieaugumu, ir jānodrošina priekšnosacījumu

kopums skolu tīkla optimizācijai ar mērķi rast optimālu izglītājamo/pedagogu skaita attiecību. Tā, piemēram, ja apvieno divas mazas skolas vienā, bet abu skolu skolēni turpina mācīties iepriekšējās adresēs un skolotāju skaits nemainās, tad nemainās arī skolotāju darba samaksa.

Analizējot skolotāju darba samaksu un noslodzi 2021./2022. mācību gadā, secināts, ka ap 72% pašvaldību vispārīglītojošo skolu skolotāju darba algas likme «apsteidz» indikatīvo pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laikposmam no 2018. gada 1. septembra līdz 2022. gada 31. decembrim, jo algas likme jau šobrīd ir lielāka par 900 eiro, atzīmējusi IZM. 47% skolotāju, kuru darba slodze ir no 30 līdz 40 darba stundām nedēļā, saņem darba samaksu 1000 eiro un vairāk.

«Skolēns pašvaldībā»

Mērķdotācijas finansējuma aprēķina jauno modeli «Zemgalei» skaidroja Dobeles novada Izglītības pārvaldes vadītāja AIJA DIDRIHSONE.

– Līdz šim finansējums tika piešķirts pēc principa «Nauda seko skolēnam». Jaunais finansēšanas modelis ir «Skolēns pašvaldībā». Tas paredz lēmumu pieņemšanas decentralizāciju un mērķdotācijas aprēķina principa maiņu. Būtiskākais tajā ir, ka mērķdotācijas aprēķinu veic pašvaldība, nevis vairs katra izglītības iestāde. Bet, protams, tiek ņemti vērā Ministru kabineta noteikumi, kuri nedaudz regulē, kāda varētu būt mērķdo-

tācijas sadales kārtība. Pašvaldībām šajā sakarā ir izvirzītas trīs galvenās prasības. Pirmkārt, tas ir pienākums un atbildība, veicot mērķdotācijas sadali izglītības iestādēm, rūpējoties par kvalitatīvu izglītības procesa nodrošināšanu katrā izglītības iestādē. Otrkārt, pedagoga atlīdzības noteikšanā jānodrošina noteiktās zemākās mēneša darba algas likmes piemērošana. Treškārt, ne mazāk kā 7% no pašvaldības aprēķinātās mērķdotācijas jāizlieto atbalsta personālam (bibliotekāra, logopēda, psihologa, sociālā pedagoga darba apmaksai) un ne vairāk kā 15% - iestādes administrācijas darba samaksai. Ir arī ministrijas izstrādātas un pašvaldībām ieteiktas vadlīnijas, kam pievēršama uzmanība šajā procesā. Tiek vairākkārt uzsvērts, ka administrācijai atvēlami LĪDZ 15%, nevis visi 15, savukārt atbalsta personālam var izlietot arī vairāk par 7%. Ministrija arī uzsver, ka, dalot naudu atbalsta personālam, īpaša uzmanība jāpievērš tām izglītības iestādēm, kuras īsteno speciālās programmas, kurām ir iekļaujotā izglītība, kas veiksmīgi tiek realizēta. Mums no ministrijas puses ir uzdots līdz 22. augustam iesniegt par katru izglītības iestādi informāciju, kāds būs pamatlīkņu sadalījums. Esam vienojušies ar mūsu novada domes priekšsēdētāju, ka tiks izveidota darba grupa, kurai Izglītības pārvalde iesniegs arī savus priekšlikumus. Kopīgi domāsim, kā iespējami optimālāk un, domājot galvenokārt par izglītības kvalitāti, šo finansējumu dalīt. Pirmām kārtām darba grupas pamatuzdevums būs izstrādāt finansējuma sadales kritērijus.

Mans viens no priekšlikumiem ir, dalot mērķdotācijas naudu, ļoti rūpīgi izvērtēt un novērtēt iekļaujotā izglītību mūsu iestādēs, kas nebūt nav vienkāršs pedagogu darbs. Un otrs kritērijs ir izglīti-

bas kvalitāte: skolēnu sasniegumi, pārbaudījumu, centralizēto eksāmenu rezultāti un tamlīdzīgi.

Protams, naudas «lietu» pārskatīšana vienmēr ir gana sarežģīts, atbildīgs un ļoti nopietns jautājums. Neesmu tik liela optimiste, lai būtu pārliecināta, ka par pieņemtajiem lēmumiem visi būs ļoti, ļoti laimīgi. Es tikai ceru, ka visi būs apmierināti.

Galvenais kritērijs – kvalitatīvs izglītības pakalpojums

Komentēt pedagogu darba samaksas jauno modeli «Zemgale» lūdza profesionāliem pedagogiem, Dobeles novada domes deputātiem (atbildes sniegtas līdz 21.07. – S.R.)

INDRA ŠPELA, Auces vidusskolas direktore, strādā domes izglītības, kultūras un sporta komitejā:

– Valdība apstiprinājusi jaunu mērķdotācijas sadales un pedagogu darba samaksas modeli. Ir vasaras vidus – izglītības jomā strādājošo atvaļinājumu laiks, tāpēc vēl grūti objektīvi spriest par jaunā atalgojuma veida efektivitāti.

Pēc skaitļiem redzam, ka kopā ir finansējuma pieaugums, bet kāds būs reālais ieguvums (vai varbūt zaudējums) katrā izglītības iestādē, to redzēsim tikai septembrī. Viens nu ir skaidrs: arī jaunā mācību gada pirmo mēnesi pedagogi atkal strādās, nezinot atalgojumu par savu slodzi.

Pagaidām gribas uzticēties Izglītības un zinātnes ministrijai un ministrei un cerēt, ka visiem dažādās skolās strādājošiem pedagogiem algas pieaugums būs, jo pretējā gadījumā jaunu pedagogu piesaiste skolām ir stipri apgrūtināta.

Skaitļi rāda, ka atalgojums objektīvi pieaugs arī pirmsskolas izglītībā strādājošiem pedagogiem. Līdz šim obligātā pirmsskolas posma pedagogiem ar valsts mērķdotāciju vien pedagogu samaksai līdzekļu nepietika. Kā būs turpmāk – redzēsim pēc 1. septembra.

Domāju, ka arī pašvaldībā vēl tiks organizētas darba grupas, tiks spriests un lemts par optimālu mērķdotācijas sadali katrā izglītības iestādē, lai nevienas izglītības iestādes pedagogiem nenāktos ciest.

DACE REINIKA, bijusi ilggadēja Tērvetes pamatskolas direktore, Tērvetes novada domes priekšsēdētāja, darbojas domes izglītības, kultūras un sporta komitejā:

– Jebkura reforma rada lielas diskusijas sabiedrībā, konkrētajā nozarē. Runājot par jauno pedagogu mērķdotācijas aprēķina un sadales kārtību, Dobeles novada pašvaldībā diskusijas domes izglītības, kultūras un sporta komitejā vēl nav sākušās.

Bijušajā Tērvetes novadā skolu tīkls bija optimāli sakārtots, valsts finansējumu novirzījām uz katru skolu atbilstoši skolēnu skaitam (nauda seko skolēnam), attiecīgi skola saskaņā ar normatīvajiem aktiem tālāk dalīja šo naudu. Pašvaldība ar savu papildu finansējumu nodrošināja, piemēram, pagarināto grupu apmaksu sākumskolai.

Tagad jau aprēķina modelis ir līdzīgs, tikai sadale ir nodota pašvaldībai rūpīgākai izvērtēšanai: kādas, cik lielas un cik noslogotas skolas sava novada bērniem spējam attīstīt un kā veidot optimālu, cilvēka cienīgu skolotāja atalgojumu. Protams, pats galvenais ir nodrošināt kvalitatīvu izglītības pakalpojumu.

Tas tad arī būs mūsu uzdevums sadarbībā ar Izglītības pārvaldi, novada skolām: izvērtēt, kā attīstām savu skolu tīklu, vai spējam, piemēram, nodrošināt minimālo samaksas grozu mūsu mazo skolu pedagogiem tā finansējuma ietvaros, ko piešķir valsts atbilstoši skolēnu skaitam. Es domāju, ka visai drīz par to jau varēsim runāt.

GUNTIS SAFRANOVIČS, domes priekšsēdētāja vietnieks, izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētājs:

– Lai nodrošinātu vienlīdzīgu, atklātu un taisnīgu mērķdotācijas sadali pedagogu darba samaksai Dobeles novada pašvaldības izglītības iestādēs, ar domes priekšsēdētāja 20. jūlija rīkojumu ir izveidota darba grupa iekšējo noteikumu par mērķdotācijas sadales kārtību sagatavošanai. Darba grupā ir iekļauti domes deputāti, kas cieši saistīti ar izglītības jomu, Izglītības pārvaldes, iestāžu pārstāvji, kā arī novada LIZDA padomes priekšsēdētāja. Darba grupa, kuras vadība man uzticēta, jau šonedēļ (ceturtdien) tiksies, lai pārrunātu, kādi būtu galvenie principi un kritēriji, kas iekļaujami noteikumos.

Ministru kabineta noteikumi jau paredz noteiktus kritērijus, kas pašvaldībai jāievēro, sadalot mērķdotāciju izglītības iestādēm, taču tie dod tiesības izstrādāt savus papildus kritērijus atbilstoši novadā esošajam skolu tīklam, īstenojamajām izglītības programmām un izglītības kvalitātei.

Esmu pārliecināts, ka intensīvi strādājot, sadarbībā ar Izglītības pārvaldi, darba grupai izdosies sagatavot noteikumus apstiprināšanai augusta domes sēdē.

Sarmīte Rone
Autores foto

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors